

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

3 päivänä joulukuuta 2020*

Muutoksenhaku – Asetus (EY) N:o 1107/2009 – Kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattaminen – Täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/2324 – Tehoaineen glyfosaatti hyväksynnän uusiminen – SEUT 263 artikla – Alueellisen yksikön asiavaltuus – Kantajaa suoraan koskeva toimi

Asiassa C-352/19 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 1.5.2019,

Région de Bruxelles-Capitale, edustajanaan A. Bailleux, avocat,

valittajana,

ja jossa muuna osapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinnään X. Lewis, F. Castillo de la Torre, I. Naglis ja F. Castilla Contreras,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot (esittelevä tuomari) sekä tuomarit L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.7.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Valittaja Région de Bruxelles-Capitale (Brysselin pääkaupunkiseudun hallintoalue, Belgia) vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen 28.2.2019 antaman määräyksen Région de Bruxelles-Capitale v. komissio (T-296/18, ei julkaistu, jäljempänä valituksenalainen määräys, EU:T:2019:130), jolla unionin yleinen tuomioistuin jätti tutkimatta kanteen,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jolla valittaja vaati kumoamaan tehoaineen glyfosaatti hyväksynnän uusimisesta kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1107/2009 mukaisesti ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 540/2011 liitteen muuttamisesta 12.12.2017 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/2324 (EUVL 2017, L 333, s. 10; jäljempänä riidanalainen toimi).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 2 Kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta sekä neuvoston direktiivien 79/117/ETY ja 91/414/ETY kumoamisesta 21.10.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1107/2009 (EUVL 2009, L 309, s. 1) johdanto-osan 10, 23, 24 ja 29 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(10) Aineita olisi sisällytettävä kasvinsuojeluaineisiin ainoastaan, kun on osoitettu, että niistä on selkeää hyötyä kasvintuotannossa ja ettei niillä odoteta olevan haitallisia vaikutuksia ihmisten tai eläinten terveyteen tai kohtuuttomia haittavaikutuksia ympäristöön. Jotta kaikissa jäsenvaltioissa saavutettaisiin sama suojelun taso, päätös tällaisten aineiden hyväksymisestä tai hyväksymättä jättämisestä olisi tehtävä yhteisön tasolla yhdenmukaisten kriteereiden mukaisesti. Näitä kriteereitä olisi sovellettava tehoaineen ensimmäiseen tämän asetuksen nojalla tapahtuvaan hyväksyntään. Jo hyväksytyjen tehoaineiden osalta kriteereitä olisi sovellettava niiden hyväksynnän uusimisen tai uudelleentarkastelun yhteydessä.

--

(23) Tehoaineita sisältäviä kasvinsuojeluaineita voidaan valmistaa monilla eri tavoilla ja käyttää erilaisiin kasveihin ja kasvituotteisiin erilaisissa maatalouteen, kasvien terveyteen ja ympäristöön (myös ilmastoon) liittyvissä olosuhteissa. Siksi jäsenvaltioiden olisi myönnettävä kasvinsuojeluaineiden luvat.

(24) Lupia koskevilla säännöksillä on taattava suojelun korkea taso. Varsinkin ihmisten ja eläinten terveyden ja ympäristön suojeleminen olisi asetettava kasvintuotannon parantamisen edelle kasvinsuojeluaineiden lupia myönnettäessä. Ennen kuin kasvinsuojeluaineita saatetaan markkinoille, olisi siksi osoitettava, että niistä on selkeästi hyötyä kasvintuotannolle ja ettei niillä ole haitallisia vaikutuksia ihmisten tai eläinten terveyteen, herkäät väestöryhmät mukaan lukien, eikä kohtuuttomia haittavaikutuksia ympäristöön.

--

(29) Vastavuoroisen tunnustamisen periaate on eräs keino varmistaa tavaroiden vapaa liikkuvuus yhteisössä. Pääallekkäisen työn välttämiseksi, yrityksille ja jäsenvaltioille koituvan hallinnollisen taakan keventämiseksi ja kasvinsuojeluaineiden entistä yhdenmukaisemman saatavuuden mahdollistamiseksi muiden jäsenvaltioiden olisi hyväksyttävä yhden jäsenvaltion myöntämät luvat, jos niiden maatalouteen, kasvien terveyteen ja ympäristöön (myös ilmastoon) liittyvät olosuhteet ovat vastaavat. Tällaisen vastavuoroisen tunnustamisen helpottamiseksi yhteisö olisi jaettava vyöhykkeisiin, joilla vallitsevat mainitut vastaavat olosuhteet. Yhden tai useamman jäsenvaltion alueelle ominaiset ympäristöön tai maatalouteen liittyvät olosuhteet voivat kuitenkin edellyttää, että jäsenvaltiot tunnustavat hakemuksesta toisen jäsenvaltion myöntämän luvan, muuttavat sitä tai kieltäytyvät antamasta lupaa kasvinsuojeluaineelle alueellaan, jos se on perusteltua ympäristöön tai maatalouteen liittyvien erityisten olosuhteiden vuoksi tai jos tässä asetuksessa säädettyä sekä ihmisten ja eläinten terveyden että ympäristön korkeatasoista suojeleminen ei voida saavuttaa. Olisi myös voitava asettaa asianmukaisia ehtoja yhteisön politiikan puitteista

torjunta-aineiden kestävän käytön aikaansaamiseksi 21 päivänä lokakuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/128/EY [(EUVL 2009, L 309, s. 71)] mukaisesti hyväksytyssä kansallisessa toimintasuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden suhteen.”

3 Saman asetuksen 20 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Asetus annetaan 79 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua sääntelymenettelyä noudattaen, ja asetuksessa säädetään, että

- a) tehoaineen hyväksyntä uusitaan, tarvittaessa edellytyksin ja rajoituksin; tai
- b) tehoaineen hyväksyntää ei uusita.

2. – –

Jos hyväksyntä peruutetaan tai sitä ei uusita ihmisten tai eläinten terveyttä tai ympäristöä koskevien välittömien huolenaiheiden vuoksi, asianomaiset kasvinsuojeluaineet on poistettava markkinoilta välittömästi.”

4 Mainitun asetuksen 36 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Hakemuksen käsittelevän jäsenvaltion on kulloisenkin tieteellisen ja teknisen tietämyksen perusteella suoritettava riippumaton, objektiivinen ja avoin arviointi käyttäen hakemusta tehtäessä saatavilla olevia ohjeasiakirjoja. Sen on annettava kaikille samalla vyöhykkeellä sijaitseville jäsenvaltioille mahdollisuus esittää arvioinnissa huomioon otettavia huomautuksia.

– –

2. Asianomaisten jäsenvaltioiden on 31 ja 32 artiklan mukaisesti myönnettävä tai evättävä lupa hakemuksen käsittelevän jäsenvaltion päätelmien perusteella.

3. Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa säädetään, ja yhteisön lainsäädäntöä soveltaen voidaan asettaa asianmukaisia ehtoja sellaisten 31 artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten ja muiden riskinhallintatoimenpiteiden osalta, jotka johtuvat käyttöä koskevista erityisolosuhteista.

Jos jäsenvaltion huolenaiheita, jotka liittyvät ihmisten tai eläinten terveyteen taikka ympäristöön, ei voida ottaa huomioon ottamalla käyttöön ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja kansallisia riskinhallintatoimenpiteitä, jäsenvaltio voi kieltäytyä myöntämästä kasvinsuojeluaineelle lupaa alueellaan, jos sillä on sen erityisistä ympäristöön tai maatalouteen liittyvistä olosuhteistaan johtuen perusteltuja syitä katsoa kyseisen aineen aiheuttavan yhä kohtuuttoman riskin ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle.

– –”

5 Saman asetuksen 40 artiklassa, jonka otsikko on ”Vastavuoroinen tunnustaminen”, säädetään siinä vahvistetuin edellytyksin mahdollisuudesta, joka 29 artiklan nojalla myönnetyn luvan haltijalla on hakea lupaa samalle kasvinsuojeluaineelle toisessa jäsenvaltiossa.

6 Asetuksen N:o 1107/2009 41 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltio, jolle 40 artiklan soveltamisalaan kuuluva hakemus on toimitettu, myöntää hakemuksen ja 42 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut liiteasiakirjat tutkittuaan ja ottaen tarvittaessa huomioon alueellaan vallitsevat olosuhteet luvan asianomaiselle kasvinsuojeluaineelle samoin edellytyksin kuin hakemuksen käsittelevä jäsenvaltio, paitsi silloin kun sovelletaan 36 artiklan 3 kohtaa.”

7 Asetuksen 43 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Lupa uusitaan luvanhaltijan tekemästä hakemuksesta edellyttäen, että 29 artiklassa säädetty vaatimukset edelleen täyttyvät.

2. Hakijan on kolmen kuukauden kuluessa kasvinsuojeluaineen sisältämän tehoaineen, suoja-aineen tai tehosteaineen hyväksynnän uusimisesta toimitettava seuraavat tiedot:

--

5. Jäsenvaltioiden on tehtävä päätös kasvinsuojeluaineen luvan uusimisesta 12 kuukauden kuluessa luvan kattaman tehoaineen, suoja-aineen tai tehosteaineen hyväksynnän uusimisesta.

6. Jos luvan uusimista koskevaa päätöstä ei luvanhaltijasta riippumattomista syistä tehdä ennen sen voimassaolon päättymistä, kyseisen jäsenvaltion on jatkettava voimassaoloaikaa ajaksi, joka on tarpeen tutkimusten loppuun saattamiseksi ja uusimista koskevan päätöksen tekemiseksi.”

8 Mainitun asetuksen 78 artiklan 3 kohdassa säädetään sellaisen asetuksen antamisesta, joka sisältää luettelon kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta 15.7.1991 annetun neuvoston direktiivin 91/414/ETY (EYVL 1991, L 230, s. 1) liitteessä I olevista tehoaineista; näitä aineita pidetään tämän asetuksen nojalla hyväksytyinä.

Asian tausta

Euroopan unionin hyväksyntä tehoaineelle glyfosaatti

9 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1107/2009 täytäntöönpanosta hyväksytyjen tehoaineiden luettelon osalta 25.5.2011 annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa N:o 540/2011 (EUVL 2011, L 153, s. 1) hyväksyttiin asetuksen N:o 1107/2009 78 artiklan 3 kohdassa säädetty luettelo. Kyseisessä luettelossa mainittiin glyfosaatti, jonka hyväksynnän voimassaoloaika päättyi 31.12.2015.

10 Komissio jatkoi täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 540/2011 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse tehoaineiden -- glyfosaatti -- hyväksynnän voimassaoloajan pidentämisestä 20.10.2015 annetulla täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2015/1885 (EUVL 2015, L 276, s. 48) ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 540/2011 muuttamisesta tehoaineen glyfosaatti hyväksynnän voimassaoloajan pidentämiseksi 29.6.2016 annetulla täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2016/1056 (EUVL 2016, L 173, s. 52) peräkkäin tehoaineen glyfosaatti hyväksynnän voimassaoloaikaa 30.6.2016 asti ja sitten 15.12.2017 asti.

11 Komissio uusi 12.12.2017 annetulla riidanalaisella toimella tehoaineen glyfosaatti hyväksynnän voimassaoloajan tietyin edellytyksin 15.12.2022 asti.

Région de Bruxelles-Capitalen toimivaltuudet kasvinsuojeluaineiden alalla

12 Région de Bruxelles-Capitalen toimivaltuudet kasvinsuojeluaineiden alalla on määritelty valituksenalaisen määräyksen 9–17 kohdassa. Näiden kohtien, joita ei ole kyseenalaistettu nyt käsiteltävässä valituksessa, sanamuoto on seuraava:

”9 Kantaja Région de Bruxelles-Capitale on yksi alueista, joille on Belgian perustuslain 39 §:n nojalla annettu tiettyjä laissa säädettyjä toimivaltuuksia.

- 10 Näihin toimivaltuuksiin kuuluu valtiollisen toimielinjärjestelmän uudistamisesta 8.8.1980 annetun erityislain (Loi spéciale de réformes institutionnelles; Moniteur belge, 15.8.1980 s. 9434; jäljempänä erityislaki) 6 §:n 1 momentin II kohdan 1 alakohdan mukaan 'ympäristönsuojelu ja erityisesti maanpinnan, maaperän, veden ja ilman suojeleminen saastumiselta ja vahingolliselta toiminnalta –'. Kantaja on tämän säännöksen nojalla toimivaltainen sääntelemään kasvinsuojeluaineiden käyttöä alueellaan.
- 11 Erityislain 6 §:n 1 momentin II kohdan 1 alakohdan mukaan toimivalta 'vahvistaa tuotteita koskevat vaatimukset' on kuitenkin liittovaltion viranomaisella. Näin ollen liittovaltion viranomainen tutkii kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista koskevat lupahakemukset ja myöntää tällaisia lupia Belgiassa asetuksen N:o 1107/2009 28 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Erityislain 6 §:n 4 momentin [1 kohdan] mukaan hallintoalueet osallistuvat kuitenkin tämän toimivallan käyttöön.
- 12 Maatalouden torjunta-aineiden säilyttämisestä, markkinoille saattamisesta ja käytöstä 28.2.1994 annetun kuninkaan päätöksen (arrêté royal belge relatif à la conservation, à la mise sur le marché et à l'utilisation des pesticides à usage agricole; Moniteur belge 11.5.1994, s. 12504) 7 §:ssä määrätään, että on kiellettyä saattaa markkinoille, valmistaa, kuljettaa, tuoda maahan, tarjota, esitellä, tarjota myyntiin, pitää hallussa, hankkia tai käyttää maatalouden torjunta-ainetta, jota ministeri ei ole aiemmin hyväksynyt. Tämän päätöksen 8 §:n mukaan 'ministeri tai ministerin tätä varten nimeämä virkamies myöntää luvan 9 §:ssä tarkoitetun hyväksyntäkomitean suosituksesta'. Mainitun päätöksen 9 §:n mukaan hyväksyntäkomitea koostuu 12:sta ministerin nimeämästä jäsenestä, joihin kuuluu myös 'Région de Bruxelles-Capitalen ministeripresidentin esittämä Région de Bruxelles-Capitalen asiantuntija'.
- 13 Kantaja antoi 20.6.2013 määräyksen kestävän kehityksen mukaisesta torjunta-aineiden käytöstä Région de Bruxelles-Capitalessa (ordonnance relative à une utilisation des pesticides compatible avec le développement durable en Région de Bruxelles-Capitale; Moniteur belge 21.6.2013, s. 400062; jäljempänä 20.6.2013 annettu määräys). Tämän määräyksen 1 §:n 1 momentin mukaan sillä saatettiin direktiivi [2009/128] osaksi kansallista oikeusjärjestystä.
- 14 Tämän 20.6.2013 annetun määräyksen 1 §:n 3 momentin mukaan kantaja 'voi määrittää torjunta-aineet, joiden käyttö on kiellettyä ihmisten terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan riskin vuoksi'.
- 15 Kantaja hyväksyi 20.6.2013 annetun määräyksen perusteella 10.11.2016 päätöksen glyfosaattia sisältävien torjunta-aineiden käytön kieltämisestä Région de Bruxelles-Capitalessa (arrêté interdisant l'utilisation de pesticides contenant du glyphosate en Région de Bruxelles-Capitale; Moniteur belge 2.12.2016, s. 79492; jäljempänä 10.11.2016 annettu päätös).
- 16 Kannekirjelmästä käy ilmi, että 10.11.2016 annetusta päätöksestä on nostettu kumoamiskanne Conseil d'État'n (ylin hallintotuomioistuin, Belgia) hallinnollisten riita-asioiden jaostossa. Kanne koskee pääasiallisesti asetuksen N:o 1107/2009 tiettyjen säännösten sekä SEUT 34, SEUT 35 ja SEUT 36 artiklan väitettyä rikkomista. Kyseessä olevassa asiassa kantaja katsoo, että glyfosaatin hyväksyntää unionin tasolla ja sitä, että Belgian liittovaltion viranomainen hyväksyy tietyt tätä ainetta sisältävät kasvinsuojeluaineet, ei voida vaarantaa kieltämällä kokonaan mainittujen tuotteiden käyttöä Région de Bruxelles-Capitalessa.
- 17 Lopuksi on todettava, että kantaja on mukana komitologiakomiteoiden työssä unionin tasolla ja edustaa niissä vuorollaan Belgian kuningaskuntaa. Tämän tehtävän yhteydessä se on osallistunut yhteistyöhön muiden Belgian hallintoalueiden kanssa, ennen kuin Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed (pysyvä kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehukomitea) on käsitellyt tehoainetta glyfosaatti, kansainvälisen ympäristöpolitiikan koordinoitukomitean, joka luotiin liittovaltion, Flanderin hallintoalueen, Vallonian hallintoalueen ja [kantajan] välisellä 5.4.1995 tehdyllä

kansainvälisen ympäristöpolitiikan yhteistyösopimuksella (accord de coopération, entre l'État fédéral, la Région flamande, la Région wallonne et la Région de Bruxelles-Capitale relatif à la politique internationale de l'environnement; Moniteur belge, 13.12.1995, s. 33436), välityksellä.”

Kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen määräys

- 13 Région de Bruxelles-Capitale vaati unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 8.3.2018 toimittamallaan kannekirjelmällä riidanalaisen toimen kumoamista.
- 14 Komissio teki erillisellä kirjelmällä unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 130 artiklan mukaisen oikeudenkäyntiväitteen, joka perustui valittajan oikeussuojan tarpeen puuttumiseen.
- 15 Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi tämän väitteen valituksenalaisella määräyksellä ja jätti kanteen tutkimatta sillä perusteella, että riidanalainen toimi ei koskenut suoraan Région de Bruxelles-Capitalea SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Muutoksenhakumenettelyn osapuolten vaatimukset

- 16 Valituksellaan Région de Bruxelles-Capitale vaatii, että unionin tuomioistuin
- kumoaa valituksenalaisen määräyksen
  - toteaa, että kumoamiskanne voidaan ottaa tutkittavaksi, ja palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen
  - velvoittaa komission korvaamaan molemmissa oikeusasteissa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.
- 17 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin
- hylkää valituksen
  - velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

Alustavat huomautukset

- 18 On huomautettava, ettei alueellisen tai paikallisen yksikön nostamaa kannetta voida rinnastaa jäsenvaltion nostamaan kanteeseen, ja näin ollen sen on täytettävä SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa mainitut edellytykset (ks. vastaavasti tuomio 2.5.2006, Regione Siciliana v. komissio, C-417/04 P, EU:C:2006:282, 21–24 kohta).
- 19 SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa edellytetään, että kanne, jonka luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on nostanut sellaisesta päätöksestä, jota ei ole osoitettu hänelle, kuten asia on nyt käsiteltävässä asiassa Région de Bruxelles-Capitalen osalta, voidaan ottaa tutkittavaksi sillä edellytyksellä, että tämä päätös koskee kyseistä henkilöä suoraan ja erikseen tai, jos kyseinen päätös on sääntelytoimi, että se ei edellytä täytäntöönpanotoimenpiteitä.

- 20 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin yleinen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi on saatettu oikeudenkäyntiväite, joka koskee Région de Bruxelles-Capitalen oikeussuojan tarpeen puuttumista riidanalaisen toimen kumoamiseksi, on rajoittanut tutkintansa kysymykseen siitä, koskiko mainittu toimi suoraan Région de Bruxelles-Capitalea, ja katsonut valituksenalaisessa määräyksessä, että tämä edellytys ei täyttnyt.
- 21 Valituksenalaisesta määräyksestä tekemänsä valituksen tueksi Région de Bruxelles-Capitale esittää kaksi valitusperustetta, joista ensimmäinen koskee sitä, että tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevaa yleissopimusta, joka allekirjoitettiin Århusissa 25.6.1998 ja hyväksyttiin Euroopan yhteisön puolesta 17.2.2005 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2005/370/EY (EUVL 2005, L 124, s. 1; jäljempänä Århusin yleissopimus) ei ole otettu huomioon, ja toinen valitusperuste sitä, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut virheellisesti, että riidanalainen toimi ei koskenut valittajaa suoraan.

Ensimmäinen valitusperuste, jonka mukaan Århusin yleissopimusta ei ole otettu huomioon

Asianosaisten lausumat

- 22 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa Région de Bruxelles-Capitale moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä on kieltäytynyt valituksenalaisen määräyksen 34–36 kohdassa ottamasta huomioon Århusin yleissopimuksen 9 artiklaa tutkiessaan sitä, voitiinko Région de Bruxelles-Capitalen nostama kanne ottaa tutkittavaksi. Se katsoo, että koska kanne kuuluu tämän yleissopimuksen soveltamisalaan, SEUT 263 artiklan neljännen kohdan mukaisia kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä on tulkittava Århusin yleissopimuksen 9 artiklan, joka koskee oikeussuojan saatavuutta, valossa.
- 23 Ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa valittaja väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen määräyksen 37 kohdassa, että valittaja ei ollut selittänyt riittävän täsmällisesti sitä, millä tavoin Århusin yleissopimukseen viittaaminen saattoi vaikuttaa arviointiin siitä, koskiko toimi valittajaa suoraan ja erikseen nyt käsiteltävässä asiassa.
- 24 Komissio vaatii, että valitusperuste hylätään kokonaisuudessaan.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 25 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisestä osasta on huomautettava, että vaikka SEUT 216 artiklan 2 kohdan nojalla unionin tekemät kansainväliset sopimukset sitovat unionin toimielimiä ja ovat näin ollen ensisijaisia kyseisten toimielinten antamiin toimiin nähden (tuomio 3.6.2008, Intertanko ym., C-308/06, EU:C:2008:312, 42 kohta; tuomio 21.12.2011, Air Transport Association of America ym., C-366/10, EU:C:2011:864, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.1.2015, neuvosto ja komissio v. Stichting Natuur en Milieu ja Pesticide Action Network Europe, C-404/12 P ja C-405/12 P, EU:C:2015:5,44 kohta), nämä samat kansainväliset sopimukset eivät ole ensisijaisia unionin primaarioikeuteen nähden.
- 26 Tästä seuraa, että Århusin yleissopimuksen 9 artiklalla ei voida muuttaa SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa määrättyä kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä.
- 27 Näissä olosuhteissa ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on arvioinut kanteen tutkittavaksi ottamista ottamatta huomioon Århusin yleissopimusta, on hylättävä.

- 28 Lisäksi on todettava, että koska väite, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon Århusin yleissopimuksen 9 artiklaa, on hylättävä, niiden perusteiden, joilla unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen määräyksen 37 kohdassa hylännyt tämän väitteen, arvostelu on tehotonta. Tämän perusteella ensimmäisen valitusperusteen toinen osa on hylättävä.
- 29 Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäinen valitusperuste on hylättävä.

Toinen valitusperuste, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on katsonut virheellisesti, että riidanalainen toimi ei koskenut valittajaa suoraan

- 30 Aluksi on huomautettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se, että toimi koskee yksityistä suoraan, edellyttää ensinnäkin, että toimenpiteellä on välittömiä vaikutuksia yksityisen oikeusasemaan, ja toiseksi, ettei se jätä niille, joille se on osoitettu ja joiden tehtävänä on sen täytäntöönpano, ollenkaan harkintavaltaa, jolloin täytäntöönpano on luonteeltaan puhtaasti automaattista ja perustuu yksinomaan unionin lainsäädäntöön eikä edellytä välissä olevien sääntöjen soveltamista (ks. vastaavasti tuomio 5.5.1998, Glencore Grain v. komissio, C-404/96 P, EU:C:1998:196, 41 kohta ja tuomio 5.11.2019, EKP ym. v. Trasta Komerbanka ym., C-663/17 P, C-665/17 P ja C-669/17 P, EU:C:2019:923, 103 kohta).
- 31 Toinen valitusperuste, joka on jaettu neljään osaan, on tutkittava tämän oikeuskäytännön valossa.

Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa

– Asianosaisten lausumat

- 32 Toisen valitusperusteensa ensimmäisessä osassa Région de Bruxelles-Capitale väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut virheellisesti valituksenalaisen määräyksen 50–55 kohdassa, että riidanalainen toimi ei johtanut glyfosaattia tehoaineena sisältävien kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista koskevien olemassa olevien lupien pätevyyden vahvistamiseen. Kyseinen toimi on nimittäin mahdollistanut sen, että tällaiset luvat säilyttävät vaikutuksensa, kun taas ilman kyseisen tehoaineen hyväksynnän uusimista nämä luvat olisivat ipso facto rauenneet.
- 33 Komissio vaatii, että toisen valitusperusteen ensimmäinen osa hylätään.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 34 Asetuksen N:o 1107/2009 20 artiklan 2 kohdan toisesta alakohdasta käy ilmi, että jos unionin lainsäätäjä ei uusi tehoaineen hyväksyntää ihmisten tai eläinten terveyttä tai ympäristöä koskevien välittömien huolenaiheiden vuoksi, jäsenvaltioiden tätä tehoainetta sisältäviä kasvinsuojeluaineita koskevat myyntiluvat raukeavat ja nämä kasvinsuojeluaineet on poistettava markkinoilta välittömästi.
- 35 Tehoaineen hyväksynnän uusimisella ei kuitenkaan ole vaikutusta, jota voitaisiin verrata uusimisen puuttumiseen. Se nimittäin ei johda tehoainetta sisältävien kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista koskevien lupien vahvistamiseen, jatkamiseen tai uusimiseen, koska niiden haltijoiden on asetuksen N:o 1107/2009 43 artiklan 2 kohdan mukaan haettava uusimista kolmen kuukauden kuluessa tehoaineen hyväksynnästä, ja jäsenvaltioiden on tehtävä päätös tästä hakemuksesta 12 kuukauden kuluessa saman artiklan 5 kohdan mukaisesti.
- 36 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, että riidanalainen toimi ei johtanut glyfosaattia tehoaineena sisältävien kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista koskevien olemassa olevien lupien pätevyyden vahvistamiseen.

Toisen valitusperusteen toinen osa

– Asianosaisten lausumat

- 37 Toisen valitusperusteensa toisessa osassa Région de Bruxelles-Capitale arvostelee perusteita, joiden nojalla unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen määräyksen 56–59 kohdassa hylännyt Région de Bruxelles-Capitalen väitteen, jonka mukaan riidanalainen toimi koskee sitä suoraan, koska se veloitetaan tällä toimella päättämään glyfosaattia sisältävien kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista koskevien lupien uusimisesta 12 kuukauden kuluessa uusimisen voimaantulosta asetuksen N:o 1107/2009 43 artiklan 5 kohdan mukaisesti.
- 38 Valittajan mukaan unionin yleinen tuomioistuin on ensinnäkin tehnyt virheen katsoessaan valituksenalaisen määräyksen 57 kohdassa, että velvollisuus ratkaista kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista koskevat lupahakemukset on Belgian liittovaltion viranomaisella eikä Région de Bruxelles-Capitalella. Viimeksi mainittu nimittäin osallistuu valittajan mukaan väistämättä päätösmenettelyyn, koska se kuuluu kansallisen oikeuden nojalla hyväksyntäkomiteaan, jota toimivaltaisen ministerin on kuultava mainittujen lupien uusimiseksi.
- 39 Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin on valittajan mukaan tehnyt myös oikeudellisen virheen katsoessaan valituksenalaisen määräyksen 58 kohdassa, että Région de Bruxelles-Capitalen osallistuminen glyfosaattia sisältävien tuotteiden markkinoille saattamista koskevien lupien uusimista koskevien hakemusten käsittelyyn on asetuksen N:o 1107/2009 43 artiklan 5 ja 6 kohdan eikä riidanalaisen toimen välitön oikeusvaikutus. Valittajan mukaan on nimittäin niin, että se, että asia koskee kantajaa suoraan, on vahvistettu useissa tapauksissa, vaikka kantajan riitauttava toimi koski sitä vain välillisesti unionin toisen toimen kautta (ks. vastaavasti tuomio 11.5.2017, Deza v. ECHA, T-115/15, EU:T:2017:329, 30–35 kohta).
- 40 Komissio vaatii, että toisen valitusperusteen toinen osa hylätään.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 41 Ensinnäkin on kiistatonta, että asetuksen N:o 1107/2009 43 artiklan 5 ja 6 kohdan nojalla jäsenvaltioille asetettu velvollisuus yhtäältä käsitellä kasvinsuojeluaineen markkinoille saattamista koskevan luvan uusimista koskeva hakemus enintään 12 kuukauden kuluessa tämän tuotteen sisältämän tehoaineen hyväksynnän uusimisesta, kun tämä hakemus on pitänyt esittää kolmen kuukauden kuluessa mainitun tehoaineen hyväksynnästä, ja toisaalta, kun mitään luvan uusimista koskevaa päätöstä ei ole tehty ennen luvan päättymistä, velvollisuus jatkaa lupaa tarpeellisen ajanjakson ajaksi, kuuluu Belgiassa liittovaltion viranomaiselle, koska se on kansallisen oikeuden nojalla toimivaltainen ”tuotteita koskevien vaatimusten vahvistamisessa”, eikä valittajan kaltaisille alueille.
- 42 Vaikka on totta, että kansallisen oikeuden mukaan alueet ”osallistuvat tuotteista koskevia vaatimuksia koskevien liittovaltion säännösten laatimiseen” ja että erityisesti 28.2.1994 annetun kuninkaan päätöksen 7 §:n nojalla toimivaltainen liittovaltion ministeri voi hyväksyä maatalouden torjunta-aineen markkinoille saattamisen ja käytön vasta sellaista komiteaa kuultuaan, jossa Région de Bruxelles-Capitalea edustaa asiantuntija, tämä neuvoo-antava toimivalta ei ole asetuksen N:o 1107/2009 43 artiklan 5 ja 6 kohdan välitön oikeusvaikutus. Näissä olosuhteissa valittajan valituksenalaisen määräyksen 57 kohtaan kohdistama arvostelu on hylättävä.
- 43 Toiseksi on todettava, että toisin kuin valittaja väittää, unionin yleinen tuomioistuin ei ole todennut valituksenalaisen määräyksen 58 kohdassa, että Région de Bruxelles-Capitalen osallistuminen glyfosaattia sisältävien tuotteiden markkinoille saattamista koskevien lupien uusimista koskevien hakemusten käsittelyyn on asetuksen N:o 1107/2009 43 artiklan 5 ja 6 kohdan eikä riidanalaisen toimen välitön oikeusvaikutus. Unionin yleinen tuomioistuin on nimittäin mainitussa kohdassa tyytynyt

toteamaan, että valittajan argumentissa, sellaisena kuin valittaja oli sen esittänyt, ei otettu esille itse riidanalaisen toimen vaikutuksia vaan ainoastaan tämän asetuksen 43 artiklan 5 ja 6 kohdan vaikutukset. Näin ollen valittajan valituksenalaisen määräyksen 58 kohtaan kohdistama arvostelu on tehotonta.

- 44 Lisäksi on todettava, että koska ensimmäinen peruste, jolla unionin yleinen tuomioistuin on hylännyt valittajan väitteen valituksenalaisen määräyksen 57 kohdassa, on perusteltu, sellaisena kuin se on esitetty tämän tuomion 42 kohdassa, on saman väitteen hylkäävä toinen peruste, joka käy ilmi valituksenalaisen määräyksen 58 kohdasta, toissijainen. Valittajan tästä esittämä arvostelu on siis tämän vuoksi tehotonta (ks. analogisesti tuomio 13.7.2007, Common Market Fertilizers v. komissio, C-443/05 P, EU:C:2007:511, 137 kohta) ja se on siten hylättävä.
- 45 Edellä esitetystä seuraa, että toisen valitusperusteen toinen osa on hylättävä.

Toisen valitusperusteen kolmas osa

– Asianosaisten lausumat

- 46 Toisen valitusperusteensa kolmannessa osassa valittaja arvostelee perusteita, joilla unionin yleinen tuomioistuin on hylännyt valituksenalaisen määräyksen 60–63 kohdassa valittajan väitteen siitä, että kun otetaan huomioon asetuksen N:o 1107/2009 40–42 artiklassa säädetty vastavuoroisen tunnustamisen menettely, riidanalainen toimi poistaa pitkälti hyväksyntäkomitean kelpoisuuden ja näin ollen sen oman kelpoisuuden vastustaa glyfosaattia sisältävän kasvinsuojeluaineen hyväksymistä, jos kyseinen aine on jo hyväksytty toisessa jäsenvaltiossa.
- 47 Ensinnäkin Région de Bruxelles-Capitale moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä on katsonut, että vastavuoroisen tunnustamisen menettely ei luo automatiikkaa ja että asetuksen N:o 1107/2009 41 artiklan 1 kohta ja 36 artiklan 3 kohta jättävät harkintavaltaa vastavuoroista tunnustamista koskevaa hakemusta käsittelevälle jäsenvaltiolle. Unionin yleinen tuomioistuin ei myöskään ole perustellut tätä arviointiaan.
- 48 Toiseksi Région de Bruxelles-Capitale toteaa, että unionin yleinen tuomioistuin on ilmeisen virheellisesti katsonut valituksenalaisen määräyksen 63 kohdassa, että vastavuoroisen tunnustamisen menettelyn vaikutukset eivät ole välitön seuraus riidanalaisesta toimesta.
- 49 Komissio vaatii, että toisen valitusperusteen kolmas osa hylätään.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 50 Ensinnäkin on todettava, että tämän tuomion 30 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että toinen kahdesta kumulatiivisesta edellytyksestä sille, että toimi koskee yksityistä suoraan, on se, ettei toimi jäätä niille, joille se on osoitettu ja joiden tehtävänä on sen täytäntöönpano, ollenkaan harkintavaltaa.
- 51 Kuten unionin yleinen tuomioistuin on kuitenkin huomauttanut valituksenalaisen määräyksen 61 kohdassa, silloin, kun jäsenvaltio saa käsiteltäväkseen hakemuksen sellaisen kasvinsuojeluaineen, jonka toinen jäsenvaltio on jo hyväksynyt samaa käyttötarkoitusta varten, markkinoille saattamista koskevan luvan saamisesta, sen ei tarvitse hyväksyä hakemusta, koska ensinnäkin asetuksen N:o 1107/2009 41 artiklan 1 kohta antaa sille mahdollisuuden ottaa huomioon sen alueella vallitsevat olosuhteet ja koska toiseksi tämän asetuksen 36 artiklan 3 kohdassa, johon asetuksen 41 artiklassa viitataan, täsmennetään yhtäältä, että se voi määrätä riskinhallintatoimenpiteistä, jotka liittyvät ihmisten tai eläinten terveyteen taikka ympäristöön, ja toisaalta, että se voi kieltäytyä myöntämästä

lupaa, jos jäsenvaltion huolenaiheita, joita sillä on sen erityisistä ympäristöön tai maatalouteen liittyvistä olosuhteistaan johtuen, ei voida ottaa huomioon. Unionin yleinen tuomioistuin on siis perustellusti katsonut, että vastavuoroisen tunnustamisen menettely ei luo automatiikkaa ja siinä jätetään harkintavaltaa vastavuoroista tunnustamista koskevaa hakemusta käsittelevälle jäsenvaltiolle.

- 52 Edellä esitetystä seuraa, että valittaja ei voi perustellusti moittia unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä oli tehnyt tältä osin oikeudellisen virheen ja että sen perustelut olisivat puutteelliset.
- 53 Toiseksi on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on joka tapauksessa perustellusti, toisin kuin valittaja väittää, katsonut, että vastavuoroisen tunnustamisen menettelyn vaikutukset eivät ole välitön seuraus riidanalaisesta toimesta. On nimittäin huomautettava, että tehoaineen hyväksyntä on vain yksi asetuksen N:o 1107/2009 29 artiklan 1 kohdassa luetelluista edellytyksistä, jotka on asetettu tätä tehoainetta sisältävän kasvinsuojeluaineen markkinoille saattamista koskevan luvan myöntämiseksi. Lisäksi tällaisen luvan myöntäminen jäsenvaltiossa ei itsessään johda luvan myöntämiseen muissa jäsenvaltioissa, koska tämän asetuksen 40 artiklassa säädetään siinä vahvistetuin edellytyksin, että jäsenvaltiossa myönnetyn luvan haltija voi hakea vastavuoroisen tunnustamisen menettelyssä lupaa samalle kasvinsuojeluaineelle toisessa jäsenvaltiossa. Lopuksi, ja kuten edellisessä kohdassa on esitetty, tämä viimeksi mainittu jäsenvaltio ei ole velvollinen myöntämään tällaista lupaa kaikissa olosuhteissa.
- 54 Edellä esitetystä seuraa, että toisen valitusperusteen kolmas osa on hylättävä.

Toisen valitusperusteen neljäs osa

– Asianosaisten lausumat

- 55 Toisen valitusperusteensa neljännessä osassa valittaja arvostelee valituksenalaisen määräyksen 66–77 kohdassa esitettyjä perusteita, joilla unionin yleinen tuomioistuin on hylännyt valittajan väitteen, joka koski riidanalaisen toimen vaikutuksia 10.11.2016 annetun päätöksen pätevyteen ja näin ollen seurauksiin, jotka siitä on aiheutunut tätä päätöstä koskevalle oikeusriidalle.
- 56 Région de Bruxelles-Capitale katsoo ensinnäkin, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on soveltanut edellytykseen, jonka mukaan toimen on koskettava henkilöä suoraan, 5.10.2005 antamassaan tuomiossa Land Oberösterreich ja Itävalta v. komissio (T-366/03 ja T-235/04, EU:T:2005:347) kehittelemäänsä arviointimenetelmää sekoittaen näin toisiinsa SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa mainitut kaksi edellytystä.
- 57 Toiseksi Région de Bruxelles-Capitale moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei tämä ole arvioinut riskiä, joka riidanalaisesta toimesta aiheutuu Région de Bruxelles-Capitalen 10.11.2016 antaman päätöksen mukaisen glyfosaattia sisältävien kasvinsuojeluaineiden käytön kieltämisen pätevyydelle.
- 58 Kolmanneksi Région de Bruxelles-Capitale väittää, että 10.11.2016 annetun päätöksen antaminen epäedullisesta oikeudellisesta asiayhteydestä huolimatta johtuu yleistä etua koskevista poliittisista syistä eikä pelkästään oikeudellisista seikoista.
- 59 Neljänneksi valituksenalainen määräys on Région de Bruxelles-Capitalen mukaan ilmeisessä ristiriidassa unionin yleisen tuomioistuimen 13.12.2018 antaman tuomion Ville de Paris, Ville de Bruxelles ja Ayuntamiento de Madrid v. komissio (T-339/16, T-352/16 ja T-391/16, EU:T:2018:927) kanssa. Tässä viimeksi mainitussa tuomiossa unionin yleinen tuomioistuin on valittajan mukaan katsonut, että tilanteessa, jossa kantajana olevat kaupungit olivat hyväksyneet toimenpiteitä ajoneuvojen päästöistä alueellaan aiheutuvan ilman pilaantumisen rajoittamiseksi, asetus, jossa määritetään päästöjen enimmäisarvot typen oksidien päästöille todellisissa ajo-olosuhteissa sellaisten kevyiden henkilö- ja hyötyajoneuvojen osalta, joiden päästöt ylittävät niin kutsutun ”Euro 6” -päästöraja-arvon, koski näitä

kantajia suoraan. Toisin sanoen unionin yleinen tuomioistuin on katsonut, että pelkkä tällaisten toimenpiteiden mahdollinen lainvastaisuus, jota ei siis vielä ole todettu tuomioistuimen ratkaisulla, tähän asetukseen nähden oli riittävää, jotta tämän asetuksen voitiin katsoa koskevan näitä kaupunkeja suoraan. Unionin yleinen tuomioistuin on kuitenkin valituksenalaisessa määräyksessä katsonut, että 10.11.2016 annetun päätöksen mahdollinen lainvastaisuus riidanalaiseen toimeen nähden ei riittänyt osoittamaan sitä, että tämä päätös koski valittajaa suoraan.

60 Viidenneksi Région de Bruxelles-Capitale moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että valituksenalaisen määräyksen perustelut ovat puutteelliset, koska unionin yleinen tuomioistuin ei ole tutkinut väitettä, jonka mukaan riidanalainen toimi vaikuttaa suoraan valittajan oikeusasemaan, kun siinä pysytetään 10.11.2016 annetusta päätöksestä kumoamiskanteen nostaneiden oikeussuojan tarve.

61 Komissio vaatii, että toisen valitusperusteen neljäs osa hylätään.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

62 Ensinnäkään se seikka, että unionin yleinen tuomioistuin on valittajan mukaan tulkinut virheellisesti omaa oikeuskäytäntöään, ei sellaisenaan merkitse oikeudellista virhettä, johon valitus voi perustua. Lisäksi on todettava, että niiden edellytysten sekoittumisesta koskevasta väitteestä, joiden mukaan riidanalaisen toimen on koskettava kantajaa suoraan ja erikseen, ei ole esitetty mitään täsmennyksiä, joiden avulla voitaisiin arvioida väitteen perusteltavuutta, joten väite on hylättävä.

63 Toiseksi on todettava, että riidanalainen toimi ei missään tapauksessa vaikuta 10.11.2016 annetun päätöksen lainmukaisuuteen, joka on riitautettu kanteella Conseil d'État'ssa, koska riidanalainen toimi on annettu mainitun päätöksen antamispäivän jälkeen. Lisäksi on todettava, ettei mahdollinen komission nostama jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne, johon valituksessa on viitattu vihjailevasti, eivätkä glyfosaattia sisältävien torjunta-aineiden käytön kieltämistä koskevan järjestelmän pätevyyttä Belgian perustuslakiin nähden koskevat epäilyt, joiden yhteyttä riidanalaiseen toimeen valittaja ei selitä, osoita sitä, että riidanalainen toimi koskisi valittajaa suoraan. Näissä olosuhteissa valittaja ei osoita, että riidanalainen toimi vaarantaisi tämän kieltojärjestelmän.

64 Kolmanneksi on todettava, että tämän tuomion 30 kohdassa mainitusta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä käy ilmi, että edellytys, jonka mukaan toimen on koskettava henkilöä suoraan, merkitsee muun muassa sitä, että kyseessä olevalla toimenpiteellä on välittömiä vaikutuksia luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön, joka aikoo nostaa SEUT 263 artiklan neljännen kohdan nojalla kanteen, oikeusasemaan. Näin ollen tällaista edellytystä on arvioitava yksinomaan toimenpiteen oikeusvaikutuksiin nähden, ja toimenpiteen mahdollisilla poliittisilla vaikutuksilla ei ole merkitystä tämän arvioinnin kannalta. Näin ollen tämä väite on hylättävä.

65 Neljänneksi valittajan argumentaatiosta, joka koskee unionin yleisen tuomioistuimen 13.12.2018 antamaa tuomiota Ville de Paris, Ville de Bruxelles ja Ayuntamiento de Madrid v. komissio (T-339/16, T-352/16 ja T-391/16, EU:T:2018:927), ei käy ilmi, miten se seikka – jos se oletetaan toteen näytetyksi –, että valituksenalaisessa määräyksessä omaksuttu ratkaisu on ristiriidassa kyseisen tuomion kanssa, tekisi sellaisenaan mainitusta määräyksestä lainvastaisen. Näin ollen myös tämä väite on hylättävä.

66 Viidenneksi on todettava, että vaikka Région de Bruxelles-Capitale väittää, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole tutkinut sen väitettä, jonka mukaan riidanalaisella toimella on välittömiä vaikutuksia sen oikeudelliseen asemaan, kun siinä pysytetään 10.11.2016 annetusta päätöksestä kumoamiskanteen nostaneiden oikeussuojan tarve, valittaja on esittänyt tämän väitteen vain komission oikeudenkäyntiväitteeseen antamassaan vastauksessa. Sitä ei näin ollen voida pitää kanneperusteena, joka unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt tutkia. Tämä väite on näin ollen hylättävä.

67 Edellä esitetystä seuraa, että toisen valitusperusteen neljäs osa ja näin ollen koko valitus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

- ⁶⁸ Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota saman työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla sovelletaan valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Région de Bruxelles-Capitalen velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska Région de Bruxelles-Capitale on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Région de Bruxelles-Capitale velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset